

ЗАСТОСУВАННЯ SMART-ОСВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ ЗА УМОВ ВОЄННОГО СТАНУ

Зозуляк-Случик Р.В., доктор пед. наук, професор,
Прикарпатський національний університет
імені Василя Стефаника, Україна
ORCID: <http://orcid.org/0000-0001-6066-590X>
E-mail: zozulyak_roksolyana@ukr.net

Реалії ХХІ століття зумовили включення інформаційних технологій в усі сфери життєдіяльності людини. Чільне місце вони займають і в освітній сфері. Особливо їх роль зросла в період пандемії коронавірусу та в процесі повномасштабної російсько-української війни. Ці соціальні виклики призвели до акцентування уваги саме на зміні парадигми освіти, форм, методів та інструментів, які необхідно застосовувати в освітньому середовищі задля підвищення якості освіти.

Адже саме активний обмін досвідом та ідеями, різноманітність у інформаційних технологіях, гнучкість, відповідність потребам та рівню студента забезпечують SMART-освітні технології у професійній підготовці майбутніх фахівців соціальної сфери. Завданнями SMART- освіти є підготовка майбутніх фахівців до здійснення якісної професійної діяльності, формування відповідних компетентностей, таких, як аналітичні, нестандартне вирішення соціальних проблем, інноваційність, необхідних для успішного функціонування в умовах цифрового суспільства [1].

Вітчизняні та зарубіжні науковці наголошують на ефективності застосування SMART-освітніх технологій як у теоретичній, так і практичній підготовці студентів в умовах закладу вищої освіти, зокрема: О. Зубов, А. Кушнір, І. Нестеренко, В. Ніколаєва, К. Bucher, М. Rosenberg, М. Simonson та інші.

Застосування сучасних технологій у освітньому процесі майбутніх фахівців соціальної сфери стає все більш актуальним завдяки розвитку інформаційних та комунікаційних систем. У професійній підготовці майбутніх соціальних працівників, які мають надавати підтримку і допомогу населенню в умовах соціальних криз і воєнного стану, використання SMART-освітніх технологій стає ключовим елементом забезпечення якісної освіти.

SMART-освітні технології включають в себе використання інтерактивних дошок, віртуальної реальності, онлайн-платформ та інших інтерактивних інструментів з метою поліпшення освітнього процесу у закладах вищої освіти. Вони дозволяють створювати ефективні навчальні програми, які можна використовувати навіть у віддалених або обмежених умовах [3].

Професійне формування майбутніх фахівців соціальної сфери завжди було і є надважливим завданням держави. Водночас в умовах сучасних соціальних викликів, таких як конфлікти, внутрішнє переміщення населення та воєнні конфлікти, його значення набуває особливої ролі. Фахівці соціальної сфери стикаються з складними завданнями надання допомоги вразливим категоріям населення, які потерпають від наслідків війни та соціальних криз.

Однак, освіта майбутніх фахівців соціальної сфери в умовах воєнного стану може бути складним завданням, особливо в тих регіонах, які знаходяться на територіях, що межують з воєнними діями. Адже традиційні методи навчання, такі як лекції та практичні заняття, можуть бути недостатньо ефективними через обмежену можливість зустрічей та пересування в умовах конфлікту. Тому SMART-освітні технології виявляються найкращим рішенням в даній ситуації.

Застосування SMART-освітніх технологій у середовищі закладів вищої освіти актуалізує ще одну проблему – це використання сучасних цифрових технологій у діяльності викладачів, які покликані підвищувати якість вищої освіти [2].

Сучасні суспільні виклики в незалежній Україні вимагають від викладачів закладів вищої освіти здатності адаптуватися до різних професійних умов, інноваційного мислення, уміння реагувати на інновації та застосувати їх у цифровому спілкуванні зі студентами онлайн.

За цих умов постає проблема цілеспрямованої підготовки викладачів закладів вищої освіти загалом і тих, котрі здійснюють професійну підготовку майбутніх фахівців соціальної сфери до безпечного та ефективного використання цифрових технологій. Адже недосконалий захист від цифрового контенту може завдати шкоди як їх фізичному, психічному чи соціальному здоров'ю, так і студентів.

Саме викладачі, які здійснюють професійну підготовку майбутніх фахівців соціальної сфери повинні усвідомлювати, що використання SMART-освітніх технологій може забезпечити ефективну підготовку майбутніх соціальних працівників та соціальних педагогів під час воєнного стану; застосування інтерактивних методів навчання заснованих на SMART-технологіях допомагає розвивати критичне мислення та практичні навички соціальних працівників і соціальних педагогів; модерні технології, такі як інтерактивні дошки, віртуальна реальність та онлайн-платформи, дозволяють створювати інноваційні освітні середовища для майбутніх фахівців соціальної сфери; SMART-технології дозволяють створити інтерактивні сценарії для вивчення практичних аспектів роботи майбутніх фахівців соціальної сфери в умовах конфлікту та воєнного стану, а також можуть допомогти створити мережу спеціалізованих навчальних ресурсів для студентів та професіоналів у галузі соціальної роботи; SMART-освітні технології сприяють підвищенню доступності освіти для студентів навіть під час кризових ситуацій. Означене буде забезпечувати вихід у практичну площину їх діяльності у соціальній сфері, зокрема: апробація SMART-освітніх технологій у професійній підготовці майбутніх фахівців може гарантувати

більш ефективну допомогу вразливим категоріям населення в умовах кризи та воєнного стану, сприяти збереженню неперервності освіти для майбутніх соціальних працівників і соціальних педагогів, а також розвиток і впровадження SMART-освітніх технологій у професійній підготовці фахівців може зробити професію більш привабливою для молоді під час кризових ситуацій.

Отже, можна стверджувати, що до основних переваг застосування SMART-освітніх технологій в професійній підготовці майбутніх фахівців соціальної сфери в умовах воєнного стану можна віднести:

- ефективність освіти, адже SMART-технології покращують рівень мотивації, усвідомлення та засвоєння навчального матеріалу завдяки інтерактивності та візуалізації;

- зручність у навчанні, адже застосування SMART-технологій дає можливість студентам навчатися вдома або в позааудиторних умовах, що особливо важливо в умовах воєнного конфлікту;

- інтерактивність, адже SMART-інструменти дозволяють студентам брати активну участь у навчанні та широко використовувати їх у практичних заняттях;

- віддалений доступ, адже різноманітні онлайн-платформи надають можливість студентам отримувати доступ до навчально-методичних матеріалів навіть у віддалених районах або в умовах, коли пересування обмежене, що зумовлюється умовами воєнного стану.

Тому на часі стають дослідження рівня застосування SMART-освітніх технологій в професійній підготовці майбутніх фахівців соціальної сфери у закладах вищої освіти, а також стан готовності викладачів освітньої сфери до роботи з новітніми SMART-технологіями для інновацій в онлайн і офлайн навчанні.

Бібліографічний список:

1. Концепція впровадження медіаосвіти в Україні (нова редакція) / за ред. Л.А. Найдьоновой, М.М. Слюсаревського. Київ, 2016. 16 с.

2. Kozma, R.B. (2018). The Influence of Media on Learning: The Debate Continues. *School Library Media Research*, no. 22, pp. 233-239.

3. Papaevripidou, M., Irakleous, M. & Zacharia, Z. (2017). «Using Teachers' Inquiry-oriented Curriculum Materials as a Means to Examine their Pedagogical Design Capacity and Pedagogical Content Knowledge for Inquiry-based Learning». *Science Education International*, volume 28, no. 4. pp. 271-292.

ТВОРЧЕ ЕКОЛОГІЧНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ ЗАКЛАДУ ОСВІТИ

КАЛЕНСЬКИЙ А.А., доктор педагогічних наук, професор,
Інститут професійної освіти НАПН України, Україна
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9034-5042>
E-mail: kaa_1959@ukr.net

Необхідність, загальність і обов'язковість екологічної освіти як умови формування екологічної культури суспільства закріплено в численних Законах про охорону навколишнього середовища, документах щодо освіти в Україні. Реалізація концепції стійкого розвитку в Україні сприяє поліпшенню якості екологічної освіти й виховання згідно з вимогами Закону України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року».

Огляд різноманітних джерел стосовно зарубіжного досвіду [1; 2] застосування екоорієнтованих педагогічних технологій у професійній освіті дозволяє зробити висновок, що існують технології, які найбільше підходять для освіти у галузі раціонального використання природного навколишнього середовища. Типовою їхньою рисою є наголос на процес навчання. Безсумнівно, обрана технологія має відповідати конкретній педагогічній ситуації чи середовищу, яке мають